4

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Ramazan Günlüğü

Tanıtım Şeması

Ayet

"Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Şüphesiz o (sabır ve namaz), Allah'a saygıdan kalbi ürperenler dışında herkese zor ve ağır gelen bir görevdir."

(Bakara suresi, 45. ayet.)

Hadis

"Sahur yemeği yiyin. Çünkü sahur yemeğinde bereket vardır."

(Müslim, Sıyâm, 45.)

Ramazan Sözlüğü

İmsak:
"Kendini tutmak, engellemek, geri durmak, sakınmak, korunmak" anlamlarına gelir. İmsak vakti: Tan yerinin ağardığı ve orucun başladığı vakittir. İmsak ile birlikte sabah namazının da vakti girmiş olur.

Mukabele
4. Cüz

Dua

" ... Ey Rabb'imiz! Unutur veya yanılırsak bizi cezalandırma! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır yük yükleme! Üstesinden gelemeyeceğimiz şeyleri boynumuza borç kılma! Bizi bağışla, ayıplarımızı ört ve bize rahmetinle muamele buyur! Sen bizim sahibimiz ve yardımcımızsın, artık inkârcı topluluğa karşı bize yardım et!

(Tirmizî, Daavât, 73.)

Mâni

Dinle beş vakit ezan
Oruç tut sevap kazan
Nimetlerle doludur
Şu mübarek ramazan.

Esma-i Hüsna

Er-Rezzak

"Yarattığı tüm varlıkların rızkını bol bol veren."

Kimin yoksa erzâkı
Varsa bir ihtiyacı
Rızık veren kim midir?
Tanıyın er-Rezzâk'ı

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi

Roma İmparatorluğu zamanında iki kere yıkılıp aynı yerde yeniden yapılan Ayasofya, haçlı istilasında yağmalanmış ve ciddi hasarlar almıştır. İstanbul'un fethiyle birlikte cami olarak kullanılmaya başlanan Ayasofya'ya Osmanlılar özel bir önem vermişler, binanın sağlamlığını koruması için çeşitli eklemeler ve düzenlemeler yapmışlardır. Fatih Sultan Mehmet Han'dan itibaren her padişah, Ayasofya'yı daha da güzelleştirme gayreti içinde olmuş, zaman içinde yapılan mihrap, minber, kürsü, minareler, hünkâr mahfili, şadırvan, medrese, kütüphane ve aşhane gibi yapılarla Ayasofya bir külliye hâlini almıştır. 1934'te müzeye dönüştürülen Ayasofya, 10 Temmuz 2020 tarihinde yeniden cami olarak ibadete açılmıştır.

Oruç Adabı

Orucumuzu layıkıyla eda edebilmek için;

- Yalan söylemekten ve gıybetten kaçınmalıyız.
- Karşımıza çıkan olumsuzluklara sabırla yaklaşmalıyız.
- Çevremizdeki insanlara karşı nazik, saygılı ve kibar olmalıyız.
- Yakınlara ve ihtiyaç sahiplerine yardım ve ikramları artırmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Ali

Hz. Ali, Mekke'de doğmuştur. Babası Hz. Peygamber'in amcası Ebu Talib'dir. Hz. Ali, Resulullah'ın damadı ve halifelerin dördüncüsüdür. İslam'ı kabul ettiğinde on yaşlarında olduğu rivayet edilir.

Küçük yaşlarından itibaren Hz. Peygamber'in eğitiminden geçen Hz. Ali, inen ayetleri hemen ezberlerdi. Vahiy kâtipliği yaptığı için ayetlerin nüzul sebepleri hakkında bilgi sahibi idi. Hz. Peygamber önemli meselelerde onunla istişare eder, onun görüşlerine değer verirdi. Hz. Ali; Allah Resulü'nün yanında bütün savaşlara katılmış, bu savaşlarda büyük kahramanlıklar göstermiştir.

Hicretten sonra muhacir ve ensar birbirine kardeş ilan edilince Hz. Peygamber kendisine kardeş olarak Hz. Ali'yi seçti. Hz. Ali daha sonra Resulullah'ın kızı Fâtıma ile evlendi. Bu evlilikten çocukları Hasan, Hüseyin, Zeyneb ve Ümmü Külsûm dünyaya geldi.

Hz. Ali; tefsir, hadis ve özellikle fıkıh alanında kendini kabul ettirmiş bir otoritedir. Hz. Peygamber'in vefatından sonra Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman, onun görüşlerinden faydalanmışlardır.

Sade bir hayat süren Hz. Ali, 661 yılında Kûfe'de şehit oldu.

Bir Nasihat

insanlara, onların sana davranmasını istediğinden daha iyi davran.

Günün Sorusu

Ramazan orucu kimlere farzdır?

Akıllı, ergenlik çağına ulaşmış ve oruç tutmasına engel geçerli bir mazereti olmayan her Müslüman'ın ramazan orucunu tutması farzdır.

Sure

Nahl Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 128 ayettir. Adını 68. ayette geçen, "bal arısı" anlamındaki en-nahl kelimesinden almıştır. Surede Allah'ın (c.c.) varlığını ve birliğini gösteren kâinattaki delillerden örnekler verilir. Bu örnekler arasında zikredilen bal arısı, Allah'ın (c.c.) verdiği ilham veya içgüdü sayesinde milimetrik ölçülerle altıgen prizma şeklinde kendi yuvasını yapmakta ve insanlar için şifa kaynağı olarak bal üretmektedir. Küçücük bir hayvanın böyle bir eseri meydana getirebilmesi, Yüce Allah'ın sanatını ve kudretini gösterir.

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, yeni bir lisana kavuşma mevsimidir. Bu lisan kalbin lisanıdır, gönlün dilidir. Kalbin farkına varma, onun da bir dilinin, kelimelerinin olduğunu idrak etme... Zira oruç, kalbî ibadetlerin en hası ve bir bakıma bu ibadetlerin kapısıdır. Ramazan'da bu kapıdan içeri giriyoruz.

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Hayy kitap, İstanbul, 2015, s. 17.)

Şiir

Dua

Biz,kısık sesleriz...minareleri,
Sen,ezansız bırakma Allahım!
Ya çağır şurda bal yapanlarını,
Ya kovansız bırakma Allahım!
Mahyasızdır minareler...göğü de,
Kehkeşansız bırakma Allahım!
Müslümanlıkla yoğrulan yurdu,
Müslümansız bırakma Allahım!
Bize güç ver...cihad meydanını,
Pehlivansız bırakma Allahım!
Kahraman bekleyen yığınlarını,
Kahramansız bırakma Allah'ım!

Bilelim hasma karşı koymasını,
Bizi cansız bırakma Allah'ım!
Yarının yollarında yılları da,
Ramazansız bırakma Allah'ım!
Ya dağıt kimsesiz kalan sürünü,
Ya çobansız bırakma Allah'ım!
Bizi sen sevgisiz, susuz, havasız;
Ve vatansız bırakma Allah'ım!
Müslümanlıkla yoğrulan yurdu,
Müslümansız bırakma Allah'ım!

Arif Nihat Asya

Kültürümüzde Ramazan

Ramazan Lezzetleri

Ramazan pidesi, iftar sofralarının vazgeçilmezidir. Pide için yediden yetmişe insanlar kuyruğa girer, sabırla bekler ve sıcacık pideleri iftar sofralarına yetiştirirler. Ramazan ayının simge tatlısı güllaçtır. Adını içerisine katılan gül suyundan alan "güllü aş" zamanla güllaç olarak anılmaya başlamıştır. Osmanlı şerbeti ise akla gelebilecek her türlü meyveden yapılan, bal ve şekerle tatlandırılan bir içecektir. İftar sofralarının aranan lezzetidir.

Günahlara Karşı Kalkan: Oruç

Oruç için sahura kalkılır. Sahur oruç tutmak için gece yemek zamanıdır. İmsak oruç yasaklarına karşı kendini tutmak anlamındadır ve oruca başlama zamanına verilen isimdir. Vakti gelince orucu usulüne göre açmaya, yani orucu sonlandırmaya iftar adı verilir. İslâm'da farz kılınan Ramazan orucudur.

(...)

Herhangi bir özrü olmayan Müslümanların Ramazan ayının tamamında oruç tutması farzdır. Hasta veya yolcu olanlar oruçlarını daha sonra tutmak üzere erteleyebilirler. Oruç tutmaya gücü yetmeyenler her gün için bir yoksulu doyurarak bu görevini yapmış sayılırlar. Yoksulu kendi yediğinden bir gün boyunca doyurmak mümkün değilse o zaman kendilerinin bir günlük yemek masraflarının toplam tutarını fidye olarak ona verebilirler. Oruç da diğer ibadetler gibi sadece Allah için, O'nu yüceltmek ve O'na şükretmek için yapılır. Bunun yanında, orucun bazı bireysel ve toplumsal faydaları da olduğunu bilmek gerekir. Nitekim Peygamberimiz "Oruç tutun ki sıhhat bulasınız." demiştir. Oruç bireysel planda kişinin ruh ve beden dengesini koruyarak nefsini terbiye etmesini sağlayan, toplumsal açıdan ise paylaşma ve yardımlaşmanın yaygınlaşmasına zemin hazırlayan bir ibadettir. Oruç insana sabretmeyi öğretir, kötülük ve günahlardan korunmak için bir kalkan vazifesi görür. Oruç sadece aç ve susuz durmakla tutulmaz. Kötü söz söylememek, kavga etmemek, başkalarına zarar vermemek de oruç tutmanın bir parçasıdır.

(...)

Muhammet Yılmaz

(İnsan ve İslam, DEM Yayınları, 2. baskı, İstanbul, 2017., s. 159-161.)